

**PORNAISTEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS
VUODELTA 2018**

Pornaisten kunnanvaltuustolle

PORNAISTEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODelta 2018

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS	1
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	1
1.2 Tarkastuslautakunnan toiminta	1
1.3 Tilintarkastus	2
2. VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINNOT	3
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	3
3.1. Strategia	3
3.2. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen	3
4. HENKILÖSTÖ	6
5. MUITA HAVAINTOJA	7
6. YHTEENVETO	7
7. ALLEKIRJOITUKSET	8

Pornaisten kunnanvaltuustolle

PORNAISTEN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2018

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan valmistettava valtuustossa päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä. Lisäksi tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa vuosittain valtuustolle arviointikertomuksen.

1.2 Tarkastuslautakunnan toiminta

Kunnanvaltuuston valitsemat tarkastuslautakunnan jäsenet ja heidän varajäsenensä 2017 – 2020:

Varsinaiset jäsenet

Vesa Palmgren, puheenjohtaja
Mikael Miettinen, varapuheenjohtaja
Merja Nikula
Tamara Talvituuli

Henkilökohtainen varajäsen

Petra Kyllönen
Gitta Karikorpi
Roni Latostenmaa
Raimo Jokinen

Tarkastuslautakunnan päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan esityksestä ja pöytäkirjanpitäjänä on toiminut JHT Ville Valkonen Ernst&Young Oy:stä 30.6.2018 saakka ja JHT Riitta Samola BDO Audiator Oy:stä 1.9.2018 alkaen.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2018 tilintarkastukseen ja arviointiin liittyen viisi kertaa. Lautakunta on kokouksissaan perehtynyt kunnan toimintoihin sekä asetettujen tavoitteiden toteutumiseen mm. kuulemalla viranhaltijoita. Painopistealueina tarkastuslautakunnalla vuoden 2018 arvioinnissa ovat olleet kunnan taloustilanteen lisäksi sivistystoimen asiat ja lautakunta kävi arviointikäynnillä Mika Waltarin koululla tutustumassa koulun tiloihin ja opetukseen. Lisäksi lautakunta on seurannut tilintarkastussuunnitelman toteutumista.

Tarkastuslautakunnalla ei ole ollut tarvetta arvioida kuntalain edellyttämää talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella eikä taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä, koska kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää.

Arviointi on tehty kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan allekirjoittaman vuoden 2018 tilinpäätöksen sekä siihen kuuluvan toimintakertomuksen pohjalta. Arvioinnissa korostuvat arviointivuoden painotukset sekä lautakunnassa käsitellyt asiat.

1.3 Tilintarkastus

Tilikaudella Pornaisten kunnan tilintarkastussopimus siirtyi Ernst & Young Oy:ltä BDO Auditor Oy:lle. Kunnan vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut BDO Auditor Oy:stä JHT Riitta Samola.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tarkastussuunnitelman toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilintarkastusraporteissa esitetyt havainnot ja suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin.

2. VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINNOT

Tarkastuslautakunta kiinnitti vuoden 2017 arviointikertomuksessaan huomiota mm. varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstömitoituksen riittävyteen ja Pornaisten kunnan asukkaiden pääsyyn hoito- ja hoivapalveluihin Aurinkomäkeen. Tarkastuslautakunnalle on annettu vastineet edellisen vuoden tarkastushavaintoihin ja tarkastuslautakunta tyytyi saamiinsa vastineisiin.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1. Strategia

Vuosien 2018 – 2020 strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa joulukuussa 2017. Strategiaan perustuvat kehittämissuunnitelmat on laadittu vuoden 2019 talousarvion laadinnan kanssa, mutta vuoden 2018 talousarviossa ei strategia ja strategian mukaiset tavoitteet vielä näy muutoin kuin sosiaali- ja terveystoimen osalta.

Tarkastuslautakunta toteaa edellisvuosien tapaan, että vuosittaiset tavoitteet tulee olla johdettuja kunnan strategiasta ja strategisia tavoitteita tulee tarkastella vuosittain. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kunnan strategiset tavoitteet tulisi näkyä talousarviossa.

3.2. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen

3.2.1 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen vastuualueeseen sisältyvät yleishallinto, henkilöstöhallinto, taloushallinto, elinkeinoelämän kehittäminen, maaseutuhallinto, sosiaali- ja terveystoimi ja kuntakehitystoimiala. Kuntakehitystoimialan alle kuuluvat erikseen tekninen hallinto, kaavoitus, kiinteistötoimi, ruoka- ja puhdistuspalvelut, liikenneväylät, yleiset alueet, maaperän puhdistus, vesilaitos, maa- ja metsätilat ja rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu.

Yleishallinnolle asetetuista tavoitteista toteutui yritystonttien myyntitavoite (2 tonttia) ja omakotitonttien myynnissä tavoitteena ollut 5-6 tontin myynti jäi hieman vajaaksi, kun 4 tonttia saatiin myytyä. Tonttimarkkinointiin tulee panostaa edelleen. Tavoite päätösten lailisuusperusteista tehtyjen oikaisuvaatimusten osalta toteutui, kun tilikaudella ei tehty valituksia kunnanhallituksen tai valtuuston päätöksistä.

Sairaslomapäivien määrässä kehitys on ollut hyvä. Sairaslomapäivät henkilöä kohti ovat vähentyneet ja vuonna 2018 päiviä oli 14,12 kalenteripäivää/henkilö (vuonna 2017 14,46 kalenteripäivää/henkilö). Tarkastuslautakunta edelleen seuraa tilanteen kehittymistä.

Sosiaali- ja terveystoimi

Pornaisten ja Mäntsälän kuntien yhteisen sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotetaan isäntäkuntamallilla Mustijoen perusturvan toimesta.

Tilinpäätöksen liitteissä on esitetty yhteistoiminta-alueen toimintakertomus tavoitteineen ja mittareineen sekä niiden toteutuma. Aikuissoisialityön ja työhön kuntoutuksen palveluissa tavoitteena ollut työelämäosallisuuden vahvistaminen on parantunut. Pornaisten työmarkkinakustannukset pienivät 16,6 % edelliseen vuoteen nähden ja pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt Pornaisissa 62 % tammikuusta 2017-joulukuuhun 2018.

Hoito- ja hoivapalveluissa Pornaisten kotihoitokäynnit lisääntyivät vuoteen 2017 nähden 13 %. Tavoite kotihoidon asiakasmäärästä yli 75 vuotiaiden osalta oli 16,7 % (tavoite 13-14 %). Aurinkomäen palvelukoti aloitti tammikuussa 2018 tehostettuna palveluasumisena. Tavoite asukasmäärän suhteen saavutettiin. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli 31.12.2018 0 % pornaislaista.

Kunnan tulee seurata ja huolehtia, että hoito- ja hoivapalveluiden laatu vastaa vähintään lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Myös tarkastuslautakunta osaltaan seuraa kuntalaisilta saatua palautetta ja laadun toteutumista.

Perusterveydenhuollon tavoitteista kiirettömään hoitoon lääkärinvastaanotolla (tavoite 21 vrk, toteutuma 33 vrk) ei päästy. Puhelinpalvelun palvelutasoa 90 % (toteutuma 85 %) ei saavutettu. Tarkastuslautakunta on huolissaan, etteivät tavoitteet kiirettömään hoitoon pääsystä toteutuneet.

Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsyn tavoite (alle 6 kk) toteutui. Kaikki saivat ajan noin 3 kuukaudessa.

Toimintamenot alittivat talousarvion 291 971 eurolla toteuman ollessa 15 096 629 (ilman Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän osuutta). Nettomenot asukasta kohden olivat 2 973,88 euroa, kun ne vuonna 2017 olivat 2 787,67 euroa. Kustannusten nousu on edelleen vaarana, kun Keski-Uudenmaan SOTE-kuntayhtymä ottaa toteutusvastuun 1.1.2019 alkaen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toteutumisen seurantaan ja valvontaan tulee kiinnittää erityistä huomiota jatkossakin.

Kuntakehitystoimiala

Teknisen hallinnon tavoitteet toteutuivat pääosin. Menettelytavoista ei tehty oikaisuvaatimuksia. Digitaalisten palveluiden ajantasaisuuden tarkastus tehtiin vuonna 2018 kunnan verkkosivujen päivittämisen yhteydessä, mutta koekäyttö ja virallistaminen siirtyi vuoden 2019 puolelle. Kuntalaisilta saatiin useita palautteita ja reklamaatioita katualueisiin ja talvikunnossapitoon liittyen. Kaikki palautteet on käsitelty ja osa ohjattu eteenpäin tiealueen kunnossapidosta vastaavalle taholla (Uudenmaan ELY-keskus pääteiden osalta).

Kiinteistötoimen tavoitteista jäi peruskorjauksista tekemättä kunnanviraston kattoremontti ja julkisivukorjaukset, jotka siirtyivät vuodelle 2019.

3.2.2 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan vastuualueeseen kuuluvat sivistystoimen hallinto, esi- ja perusopetus, kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut, kansalaisopisto (Pornaisten osasto), Porvoon seudun musiikkiopisto ja vapaa-aikapalvelut sisältäen hallinnon, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut.

Esi- ja perusopetukselle sekä kouluille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet toimintakertomuksessa annettujen selvitysten mukaan. Tavoitteiden toteutumiseen liittyen olisi hyvä kerätä erilaisin kyselyin palautetta oppilailta ja heidän vanhemmiltaan osana tavoitteiden toteutumisen arviointia lukukausittain.

Tarkastuslautakunnan käynnillä Mika Waltarin koululla todettiin, että tilat ja koulun toimintaympäristö on hyvä ja koululla oli kehitetty välituntikerhoja, joihin oppilaat voivat osallistua oman kiinnostuksensa mukaisesti. Kerhoja on pidetty hyvinä oppilaiden ja vanhempien osalta koulussa, jossa on paljon kuljetusoppilaita. Koulujen tiloja käytetään paljon myös iltaisin, mutta tilat voisivat olla paremminkin käytössä (esim. tekninen luokka). Tilojen suunnittelussa onkin hyvä huomioida monikäyttöisyys niin, että tilat ovat hyödynnettävissä eriikäisille (mm. työtasojen koon säädettävyys).

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden sekä kansalaisopiston ja musiikkiopiston tavoitteet toteutuivat pääosin. Samoin vapaa-aikapalveluiden tavoitteet. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan vapaa-aikatoimen asiat on kehittyneet suotuisasti.

3.2.3 Talouden tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa tulosalueiden määrärahat ovat sitovia bruttoperiaatteen mukaisesti lukuun ottamatta sosiaali- ja terveystoimea, jossa sitovuustasona on netto. Määrärahan muutoksesta päättää valtuusto.

Määrärahojen toteuma (ulkoiset toimintakulut) (€)

Tulosalue	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma-%
Kunnanhallitus (ilman sosiaali- ja terveystoimea ja kuntakehitystä)	1 145 975	1 147 228	-1253	100 %
Sosiaali- ja terveystoimi (Netto)	15 332 000	15 086 488	245 512	98 %
Kuntakehityspalvelut	3 623 820	3 484 876	138 944	96 %
Sivistyslautakunta (ilman vapaa-aikatoimea)	6 108 345	5 987 379	120 966	98 %
Vapaa-aikatoimi	385 490	359 341	26 149	93 %

Tuloarvioiden toteuma (€)

Tulosalue	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma-%
Kunnanhallitus (ilman sosiaali- ja terveystoimea ja kuntakehitystä)	496 400	498 371	1971	100 %
Kuntakehityspalvelut	2 253 100	2 449 662	196 562	108,7 %
Sivistyslautakunta (ilman vapaa-aikatoimea)	395 630	494 722	99 092	125 %
Vapaa-aikatoimi	74 100	97 986	23 886	132,2 %

Ulkoiset määrärahat toteutuivat lähes talousarvion mukaisina eikä tulosalueilla ollut merkittäviä poikkeamia. Kunnanhallituksen alla suurin euromääräinen ylitys oli yleishallinnossa (ylitys 21 724 euroa, TOT 102,8 %). Kuntakehitystoimialan suurin yksittäinen määrärahaylitys oli vesihuoltolaitoksella (ylitys 92 602 euroa, TOT % 118,1 %). Sivistystoimen alla suurin ylitys oli musiikkioppilaitoksella (ylitys 6064 euroa, TOT 118 %). Vapaa-aikapalveluissa menoilytys oli vain hallinnolla (ylitys 1631 euroa, TOT 101,9%).

Myös tuloarviot toteutuivat pääosin, joko talousarviota parempana tai suunnitellusti. Tulojen osalta jäätiin eniten kiinteistötoimessa (tulojen alitus 72 266 euroa, TOT 95 %) ja yleishallinnossa (tulojen alitus 17 309 euroa, TOT 96,3 %).

Investointien toteutuminen

Talousarviossa esitetystä investointimenoista jäi toteutumatta 966 710 euroa. Investointitulot ylittivät talousarvion 675 101 eurolla, joka johtui Itä-Uudenmaan koulutusyhtymästä saadusta erokorvauksesta.

Investointimenoista jäi toteutumatta mm. vesi- ja viemärlaitosten saneeraus, Katujen ja kevyenliikenteen väyliin varattuja määrärahoja ja kunnanviraston kattoremontti.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Kunnan tulos oli 557 t€ talousarviota parempi. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 3,6 % ja toimintakulut alittivat talousarvion 2,2 %. Verotulot jäivät 167 538 euroa talousarviosta, mutta valtionosuudet toteutuivat ennustetusti. Korkokulut toteutuivat ennustettua 40 161 euroa parempana. Pitkäaikaista lainaa pystyttiin lyhentämään tilikaudella 1,034 milj. euroa.

4. HENKILÖSTÖ

Kunnan henkilöstömäärä on 139 henkilöä ja määrä on pysynyt samalla tasolla verrattuna viime vuoteen (-1 hlö). Teknisessä toimessa henkilöstömäärä on vähentynyt 3 henkilöllä, sivistystoimessa on lisääntynyt yhdellä henkilöllä ja yleishallinnossa kahdella henkilöllä. Henkilöstöstä sivistystoimen osuus on 78,4 %. Henkilöstökuluissa oli nousua vuoteen 2018 verrattuna 290 000 euroa (4,68 %).

Työtyytyväisyyskyselyä ei ole toteutettu vuonna 2018 eikä vuonna 2017. Tarkastuslautakunta suosittelee työtyytyväisyyskyselyjen tekemistä määräajoin, vähintään joka toinen vuosi.

Tarkastuslautakunta on ottanut kantaa sairauspoissaolopäivien kehitykseen kunnanhallitusta käsittelevässä osiossa.

5. MUITA HAVAINTOJA

Kunnan taloudellinen tilanne

Kunnan talouden tunnusluvut ovat parantuneet viime vuodesta, mitä voidaan pitää hyvänä saavutuksena, kun suurin osa kunnista teki vuoden 2018 osalta tappiollisen tuloksen. Tarkastuslautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että tarkkaa taloudenpitoa ja että kunnan tilinpäätökset pyritään pitämään ylijäämäisinä. Vuoden 2019 osalta erityisesti tulee huomioida Sote-kuntayhtymän kustannusten ennustettavuus.

Kunnan asukasluvun kehitys

Kunnan asukasluku väheni vuodentakaisesta 48 henkilöllä ollen vuoden 2018 lopussa 5 073 henkilöä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan asukasluvun kehittymiseen tulee panostaa myös jatkossa kunnan vetovoimaa edelleen lisäämällä.

6. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunnanhallitus ottaa arviointikertomuksessa esitetyt arviot ja havainnot huomioon kunnan toiminnassa ja talousarvion laadinnassa.

Tarkastuslautakunta on arvioissaan erityisesti kiinnittänyt huomiota seuraaviin asioihin:

- Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin tilikaudella kohtuullisen hyvin. Lautakunta seuraa jatkossakin talouden toteutumista ja edellyttää tarkkaa talouden seurantaa jatkossakin.
- Toteutuneet tonttikaupat, mainonta ja kaavoitus tulee arvioida suhteessa tarpeeseen. Keskitetään olemassa olevan tonttivarannon markkinointiin ja positiivisen asukasluvun kehitykseen.
- Kunnan tulee seurata ja huolehtia, että hoito- ja hoivapalveluiden laatu vastaa vähintään lainsäädännön asettamia vaatimuksia.
- Toiminnan arviointiin olisi suositeltavaa lisätä työtyytyväisyys- ja asiakastytyväisyyskyselyjä.

Lopuksi tarkastuslautakunta haluaa kiittää yhteistyötahojaan.

7. ALLEKIRJOITUKSET

Pornaisissa 13. toukokuuta 2019

Vesa Palmgren
puheenjohtaja

Mikael Miettinen
varapuheenjohtaja

Merja Nikula
jäsen

Tamara Talvituuli
jäsen